

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

Adres redactie: ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

WEZEP — L. W. G. BLOKHUIS

Vergane glorie

(Klaagliederen 1:5)

De Klaagliederen getuigen van het verdriet, dat Gods volk doorleven moest bij de val van Jeruzalem. Dat hoort u al in de aanhef: Hoe zit zij eenzaam neder, de eens volkrijke stad. Dat verdriet trekt door heel dit Bijbelboek heen. Het verdriet over de vernedering en ontvolking van Jeruzalem. „Als een weduwe is zij geworden”. Als een bedroefde, vereenzaamde vrouw. In diepe ellende ligt het uitgestorven Jeruzalem in het bezette gebied Juda. De stad had een groot verleden. Zij kon bogen op een rijke geschiedenis. Toen de rechtvaardige koning Josia vele landstreken opnieuw onder de macht van Juda had gebracht, glansde het licht van dat roemrijke verleden nog eens op. Maar nu is de vorstin onder de landschappen aan herendienst onderworpen.

Die vernedering gaan we verstaan in het licht van Gods vroegere woorden. Jeruzalem was de stad van de grote Koning. Maar nu zit ze troosteloos neer. Ze wordt ook door haar vrienden niet getroost. In zijn profetieën heeft Jeremia dat ook gezegd: Al uw minnaars hebben u vergeten, zij vragen naar u niet (Jeremia 30:14). U weet, dat de profeten met zulke „vrienden”, zulke „minnaars” de heidense machten bedoelen, bij wie het Verbondsvolk, tegen Gods wil in, hulp zocht. Het zoeken van die machten en het aanknopen van vriendschapsbanden met hen was een verbreken van het verbond met de HERE.

Daar ligt de reden van Jeruzalems ellende. Daar hebt u de achtergrond van de aangrijpende Klaagliederen, van dit wat vergeten Bijbelboek.

Als Gods volk in grote, algemene ellende komt, gebeurt

dat niet „zo maar”. Dan kan dat een laatste, uiterste beproeving en loutering betekenen. Dan is daar vaak ook de staffende hand van God in te bemerken. Het is onze bestemming, dat wij de wil van God doen. Dat geeft ons leven inhoud en gloed. We kunnen die wil van God onderkennen (Rom. 12:2). Daar zit ook dit in, dat we ermee bezig zullen zijn, totdat we de kern ervan vinden. De wil van God beproeven is die wil proeven. Ik las ergens de aardige vergelijking: „Het is een onderkennen van de wil van God zoals de wijnkenners de wijn proeven. Ze weten precies van welke aard, van welk jaar, van welke wijngaard, van welke kwaliteit de wijn is”.

Die wil heeft God in zijn Woord ons bekend gemaakt. Nu moeten wij soms in ingewikkelde situaties zoeken naar die wil, maar er zijn ook zaken die zonder meer duidelijk zijn voor allen die het Woord van God hebben gehoord. Voor Israël en Juda kon het zonder meer duidelijk zijn dat het steunen op heidense machten niets minder was dan het opzeggen van het vertrouwen, waar de HERE alleen recht op had en heeft.

Nu is de straf gekomen. „Haar tegenstanders hebben de overhand”. Haar verdrukpers hebben de macht. En de HERE had al dit leed gebracht. De val van Jeruzalem betekende, dat de HERE Zijn dreigingen wáár maakte. De zware dreigingen uit Levitikus 26: Al de tijd der verwoesting zal het land rusten, de rust die het niet gehad heeft gedurende uw sabbatsjaren, toen gij daarin woonde. De woorden uit Deut. 28 gingen in vervulling: Gij zult een huis bouwen, maar er niet in wonen, een wijngaard planten, maar de vrucht daarvan niet genieten.

Het meest vernederend was, dat de tegenstanders de overhand hadden.

Als Israël op Gods wegen wandelde, zou het beleven wat de HERE beloofd had: Ik zal u tot een hoofd maken en nooit tot een staart, wanneer gij aan Mijn geboden zult gehoorzamen. Dat was de belofte. Maar nu zijn de vijanden welgemoed. Nu hebben Sions tegenstanders de overhand. Dat is iets ontzettends. Dat is het woord uit Deut. 28:43-44. „Steeds meer zal de vreemdeling in uw midden u te boven gaan, terwijl gij al dieper zinkt. Hij zal u te leen geven, maar gij niet aan hem; hij zal hoofd zijn, en gij staart.”

Jeruzalems vijanden zijn welgemoed. Ze juichen. Dat behoort tot de in Deut. 28 aangekondigde vloek over de verzaking van de trouw aan het verbond met de HERE, die voor Zijn volk altijd weer wilde zorgen en waken.

Haar tegenstanders hebben de overhand, haar vijanden zijn welgemoed.

Als de gemeente de woorden van de HERE onderhoudt, zal ze tot een hoofd zijn en niet tot een staart. Dan gaat ze omhoog en niet omlaag. Dat geeft onze goede God dan in Zijn gunst.

Maar het kan ook anders gaan. Wie bracht vernedering en ellende over Zijn eigen stad, die machtig was onder de volken? Deden dat mensen, machtige legers uit Babel? Die mensen kregen een plaats en een taak in de geschiedenis. Maar ten diepste werkte God. We lezen: want de HERE heeft haar in kommer gedompeld om haar menigvuldige overtredingen. Het volk van Juda en Jeruzalem, de gemeente van toen, had de HERE vergeten. Het kende Zijn Woord, maar het leefde er niet uit.

Daarom kwam God met Zijn oordeel, de HERE, de God die doet wat Hij zegt. Toen Israël in Egypte riep tot de HERE, hoorde Hij het gejammer van Zijn kinderen en stuurde Hij Mozes om Zijn volk te bevrijden. Dat doet onze hemelse Vader graag. Helpen, verlossen, redden, dat is om zo te zeggen Zijn lust en Zijn leven. Maar als, na veel waarschuwingen, na heel lang geduld, Zijn stem versmaad wordt, dan gaat het zo als het eerste Klaaglied zegt: De HERE heeft Sion in kommer gedompeld om haar menigvuldige overtredingen.

We kunnen van onszelf goed weten of we onze God vrezen en dienen.

We spreken graag over Zijn zegeningen en over de blijdschap, die Hij ons bereidt. Dat is heel goed. De HERE wil geprezen zijn. Als wij onze God door Zijn Geest in ons laten werken, zal de vrucht van de Geest opkomen en rijpen in ons leven. Dan kennen we vrede in Jezus Christus.

Maar als we slordig, oppervlakkig, onverschillig gaan leven, als we de vergeving van onze dagelijkse schulden en de levensheiliging niet in onze Heiland zoeken,

breken we van onze kant het verbond met onze God. Dat staat vast en dat leren ons zulke vergeten Schriftgedeelten als het boek Klaagliederen.

En nu predikt juist dit Bijbelboek ons de wondergrote rijkdom van Gods genade. Midden in de ellende zingt de profeet zijn klaagzang. In de baaierd van het oordeel slaat zijn harp de toon van de verootmoediging aan: De HERE heeft Sion in kommer gedompeld om haar menigvuldige overtredingen. In die woorden schittert tóch Gods genade. Want in het gericht over de bondsbreuk doet Hij Zelf een profeet spreken. Door de diepe klachten heen opent Hij Zelf de mogelijkheid tot herstel van de verbroken gemeenschap. Het leed is over Sion gekomen om haar menigvuldige overtredingen. Overtredingen. Hier is het scherpste woord gebruikt om zonde aan te duiden: rebellie, opstand en dat niet voor één keer, maar telkens: vele, MENIGVULDIGE overtredingen. Een voortdurend, welbewust wegzwerfen van God en Zijn goede Woord. Willens en wetens.

David bad: Behoed ook uw knecht voor overmoed, laat die over mij niet heersen, dan ben ik onberispelijk en vrij van grote overtreding. David wist goed, hoe arglistig het mensenhart is. In kleinere zonden vallen we dagelijks. Die wil God, de HERE, goed en mild in Christus Jezus, ons vergeven op het gebed, elke dag.

Maar onze God is ook een verterend vuur. Om menigvuldige overtredingen zinken eens gekerstende volkeren weg in de nacht van het moderne heidendom. We doen er goed aan daarop te letten. En Hem te vrezen, die rechtvaardig oordeelt.

Jeruzalem is volkomen ontvolkt. „Haar jonge kinderen moesten in gevangenschap gaan voor de vijand uit als een kudde vee vóór de drijver. De gevangenschap van de kerk treft ook haar jeugd. Dat is de diepte van leed in een momentopname: kindertjes in ballingschap gejaagd, vóór hun tegenstander uit. Nebukadnezars soldaten drijven oud en jong weg van Gods altaren.

Wij hoeven niet naar Babel. Maar wel worden we weerloos als een ontmantelde vesting als de profetie gaat zwijgen. Je hoort overal van jeugdproblemen. Je ziet de stuurloze jongens en meisjes. Gevangen en opgejaagd door de machten. Maar waar ligt de schuld? Er is een volk, dat vergaat omdat het geen kennis (geloofskennis) heeft. Het is goed ons in deze vakantiemaand eens te bezinnen. Daarom hopen we de komende weken nog wat verder te lezen in de Klaagliederen.

IN VERBAND MET DE VAKANTIE TER DRUKKERIJ ZAL ER OP 21 EN 28 JULI GEEN NUMMER VAN „OPBOUW” VERSCHIJNEN. HET EERSTVOLGENDE NUMMER VERSCHIJNT D.V. 4 AUGUSTUS.

KERKELIJK Leven

„Niet dankbaar”!

De synode van de Vrijgemaakte Geref. Kerken die momenteel in Hattem vergadert heeft zich omstandig met de „correspondentie” tussen deze en de Canadese vrijgemaakte kerken bezig gehouden.

Er werden over deze kerken harde noten gekraakt.

Een aantal leden van deze synode, aangevoerd door de voormalige legerpredikant ds J. Bos, betoonden zich uitermate ongerust over de ontwikkeling in die kerken.

De wijze waarop zij de correspondentie met de Nederlandse kerken wilden blijven onderhouden vonden deze leden „negatief”.

De synode van de Canadese kerken had namelijk alleen maar uitgesproken dat er geen bezwarende termen aanwezig waren om de correspondentie met de Nederlandse kerken voort te zetten!

Dat was naar het oordeel van deze synodeleden helemaal mis.

De Canadezen hadden moeten verklaren dat zij de besluiten van de synode van Hoozevee, waardoor een groot aantal kerken uit de gemeenschap der Vrijgemaakte Kerken werden uitgestoten, „hartelijk toejuichten”.

Zij hadden moeten uitspreken dat zij „dankbaar” waren voor wat „Hoogeveen” in deze had gepresteerd.

Er werden zelfs voorstellen ingediend die een veroordeling inhielden van wat de Canadese synode over „Hoogeveen” had gezegd.

Ten slotte werd door de Hattemse synode besloten de correspondentie met de Canadese kerken toch maar voort te zetten.

Volgens de rapporteur waren de verwachtingen ten aanzien van deze kerken voor de toekomst nog wel hoopvol!

Nog eens: kentering?

Een paar weken geleden wees ik er hier op, dat in de Vrijgemaakte Kerken „binnen het verband” enkele verschijnselen waren te constateren die de indruk wekten dat zich daarin een verandering van inzicht, van houding voltrok.

Eén daarvan was het bondgenootschap dat tussen het G.P.V. en het N.E.V. was gesloten ten gevolge waarvan het G.P.V. min of meer uit zijn zelfgekozen isolement werd verlost.

Ik moet evenwel een correctie aanbrenge op wat ik toen schreef.

Het bondgenootschap tussen het G.P.V. en het N.E.V. werd namelijk dezer dagen radikaal beëindigd!

Het N.E.V. sprak uit dat het, behalve met het G.P.V., ook met andere politieke partijen en groeperingen zoals de S.G.P. en de rechtervleugel van de A.R.P. en de C.H.U. op voet van gelijkheid wilde samenwerken.

Dit was voor de generale verbondsraad van het G.P.V. niet te verteren! En daarom besloot hij in zijn vergadering van 27 mei de verloving met het N.E.V. te verbreken.

Het N.E.V., zo luidde het vonnis, had een nieuwe koers ingeslagen, die een „toegeven

aan de stuurloze tijdgeest” betekende.

De generale verbondsraad besloot voorts van deze verbreking bericht te zenden aan ds Francke en ds Van Gurp die vanwege voor enkele maanden verinnigde samenwerking met het N.E.V. voor het lidmaatschap van het G.P.V. hadden bedankt.

Ook de kiesverenigingen die schriftelijk hun bezwaren tegen het samengaan met het N.E.V. hadden kenbaar gemaakt, kregen van het op 27 mei genomen besluit bericht.

En zo beleven we het dat in de turbulente en trieste politieke situatie waarin ons volk verkeert — een situatie, waarin de vorming van een positief-christelijke regering, naar de mens gesproken, voor goed tot de onmogelijkheden is gaan behoren — de mensen die pretenderen een radikaal-christelijke politiek voor te staan in niet minder dan vier groeperingen uiteengaan!

Natuurlijk mogen N.E.V.-ers en anderen wel op Jongeling blijven stemmen! Maar — alleen als „houthakkers en waterputters” van het G.P.V.!

Vreemd

Het is bekend dat men in de kringen van het G.P.V. sterk geporteerd is voor een nauwe samenwerking tussen de „kleine landen” Nederland, Denemarken en Noorwegen. Deze moeten zich nauw aaneensluiten, speciaal om in de E.E.G. „de geestelijke en persoonlijke vrijheden te behouden.”

Dit streven is reeds een vreemde zaak. Want noch in Denemarken, noch in Noorwegen is sprake van een politiek welke die „geestelijke en persoonlijke vrijheid” principieel beter taxeert dan in de andere E.E.G.-partners. Laat staan dat ze ook maar in de allergeeringste mate zou overeenstemmen met de politieke idealen van het G.P.V.!

Maar er is onlangs iets gebeurd dat nog vreemder is.

In de genoemde twee landen bestaan „christelijke” politieke partijen.

Deze hielden met het G.P.V. onlangs een conferentie te Aarhus in Denemarken. Het G.P.V. wil met die partijen „nauwe banden aanknopen”. Het was op die conferentie dan ook vertegenwoordigd met een delegatie van niet minder dan veertien man. Dr Verbrugh was er de leider van.

Inderdaad, deze gang van zaken is vreemd, zeer vreemd.

Dat kan iedereen begrijpen die kennis neemt van wat b.v. de „christelijke” partij van Denemarken is.

In een interview dat een redacteur van het Ref. Dagblad met Jacob Christensen, de voorzitter daarvan, had, verklaarde deze o.a.:

dat zijn partij „op een culturele grondslag” (!!) „de basis van het Europese proces van socialisatie” (!!) wilde beoordelen;

dat de naam van God door zijn partij niet vaak wordt genoemd;

dat iedereen lid van zijn partij kan worden;

dat aan iemand die zich als lid daarvan

Vervolg op pag. 129

G. JANSSEN — AMSTERDAM

Een historische vergadering

(1)

Het zal woensdag 19 juli vier honderd jaar geleden zijn dat de eerste vrije Statenvergadering van Holland bijeenkwam in Dordrecht, de oudste stad van dit gewest, om orde te scheppen in de chaos, die door de bevrijding van een deel van Holland was ontstaan en om de zaken van de opstand te regelen.

Negentien juli vijftienhonderd twee en zeventig.

Drie en een halve maand tevoren was Den Briel door de Watergeuzen genomen. De eerste april verloor Alva zijn bril — de aprilgrappen herinneren nog steeds aan deze dag. Vanaf dat moment woei er een storm over Holland, schrijft dr R. H. Bremmer in zijn boeiend geschreven en goed gedocumenteerd boek Van opstand tot koninkrijk.¹⁾ Verschillende steden wierpen kort na elkaar het Spaanse juk af vaak met behulp van de Watergeuzen. Deze gebeurtenissen waren van een overrompelend karakter. Niemand had er op gerekend dat het zo zou gaan. Geen zorgvuldig berekende plannen waren van te voren in gereedheid gebracht. Vanaf de inname van Den Briel woei er inderdaad een storm over Holland.

Wel heeft de scherpziende Oranje spoedig de betekenis van deze gebeurtenissen recht gewogen. Het is op zijn suggestie geweest dat de bevrijde steden via hun vertegenwoordigers samenkwamen en met de afgevaardig-

den van de ridderschap hun eerste „vrije” dagvaart hielden. De Prins had gesuggereerd dat het Goudse stadsbestuur deze bijeenkomst zou beleggen, maar de magistraat van Gouda miste daartoe de moed.²⁾

Was hem dit kwalijk te nemen?

Men vergist zich als men denkt dat heel Holland de zijde van de Prins gekozen had en van de vijand was gezuiverd. De machtige koopmansstad aan het IJ was koningsgezind en zou dit tot de „alteratie” van 1578 blijven. Toen pas ging Amsterdam over. In Rotterdam en Schiedam lagen de Spanjaarden en wel het tercio Lombardije, „een van de meest geduchte regimenten van Alva”. Ook Delft was nog trouw aan de wettige regering, bedreigd als het werd vanuit Delfshaven door de Spanjaarden.

Dordrecht heeft de moed gehad in dit gevaarlijk tijdsgewricht de bevrijde steden met de ridderschap bijeen te roepen voor een Statenvergadering. Zulke Statenvergaderingen werden regelmatig gehouden in de verschillende Gewesten. Ze bestonden in de regel uit vertegenwoordigers van de geestelijkheid, de ridderschap en de steden. In Holland echter deed de geestelijkheid niet mee, en van de steden waren het de zes grote, die hun vertegenwoordigers zonden. De eigenlijke taak van de Staten was de gevraagde belastingen, de „beden” van de landsheer goed te keuren of ook daartegen bezwaren in te brengen. Zo waren de Statenvergaderingen het begin van het parlement, gelijk wij dat in onze moderne democratie kennen. Vanwege deze beperktheid van hun bevoegdheid kwamen ze ook niet eigener beweging bijeen, maar werden ze samen geroepen door de landsheer of diens vervanger de Stadhouder van het gewest. In Holland waaide blijkbaar reeds vroeg een iets democratischer wind. De Staten zijn daar enige jaren bijeen gekomen uit eigen beweging, op aanschrijven van hun ambtenaar, de advocaat van den lande, maar in 1567 had de landsregering dit uitdrukkelijk verboden. Ook Oranje wilde daar toen niet van weten!

Het was dus helemaal geen regelmatig, laat staan wettig bijeengeroepen vergadering, die op die gedenkwaardige zaterdag 19 juli in Dordrecht bijeen kwam. De Magistraat van Dordrecht heeft dit ook wel terdege beseft. Gouda, dat niet durfde, had de suggestie tot zulk een vergadering doorgegeven aan Dordrecht, omdat dit de oudste stad was, die altijd als eerste haar stem in de vergadering der Staten uitbracht, maar om die reden willedige de magistraat van Dordt het tot hem gedane verzoek niet in. Hij verwierp haar zelfs nadrukkelijk en beriep zich er op dat „dese zaick ons gemeenlicken aengaet”³⁾ en legde dus de verantwoordelijkheid voor het samenkomen op aller schouder. Uit zulke kleine trekjes kan men opmaken hoe precair nog de situatie was.

't Was dan ook geen kleinigheid, wat hier ondernomen werd.

De opstand werd door deze vergadering in feite tot een openlijke en onherroepelijke daad, waarvan geen terugkeer mogelijk was. Wel werd de schijn opgehouden dat men de koning van Spanje als heer bleef aanvaarden, want de Prins van Oranje werd erkend als des konings stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht, maar meer dan schijn was dit niet. Men kwam samen om de opstand te organiseren en orde te scheppen in de ontstane chaos.

Aan het illegale karakter van deze samenkomst beantwoordde ook de samenstelling ervan. Gevoocerd werden alleen de bevrijde steden, niet dus Amsterdam en Delft die toch tot de zes grote behoorden, en van deze bevrijde steden niet slechts de overige vier grote, maar ook alle andere, twaalf in getal, en naast de ridderschap de Prins van Oranje, de vroegere stadhouder maar thans verbannen en van al zijn ambten en goederen vervallen verklaard, in plaats van de in zijn plaats door de landvoogdes aangesteld Bous-su.

Maar aan deze feiten ontleent deze vergadering, door zichzelf niet eens als Statenvergadering betiteld, haar historische betekenis.

²⁾ Bremmer, a.w., pag. 44. Zie voor het vervolg pag. 44-51 en Dr J. W. Berkelbach van der Sprenkel, Oranje en de vestiging van de Nederlandse staat, Amsterdam 2e dr., pag. 92-96.

³⁾ Bremmer, a.w., pag. 44.

En de afgevaardigden hebben hun moedige besluiten genomen in het besef van hun historische roeping. „Ze besloten met de andere gewesten in overleg te treden om samen de Prins van Oranje als voornaamste lid der Staten-Generaal te benoemen en als zodanig gerechtigd om 't selve Nederland” tegen alle invasiën ende onderdrukkingen der vremden „te beschermen”.⁴⁾

Dit besluit liet aan duidelijkheid niets te wensen over.

Er werd gewerkt volgens de instructie, die 's prinsen vertegenwoordiger Marnix van van Oranje had meegekregen. De door de Prins gevraagde gelden voor de oorlogsvoering — Oranje lag zelf met een leger aan de Maas — werden hem toegezegd. De zaken van land- en zeemacht werden geregeld. Besloten werd Delft en Amsterdam het leven moeilijk te maken om deze steden de zijde van de opstand te doen kiezen. Daar praktisch heel het Hof van Holland de wijk genomen had, werden ook inzake de justitie voorzieningen getroffen.

En van de voornaamste besluiten betrof de religie.

We kunnen de vraag stellen wat de nieuwe Overheid, want als zodanig gedroegen de afgevaardigden zich, hoewel zij het gezag van de Prins als stadhouders des konings erkenden, met de zaak van de religie te doen had? Bij het antwoord op die vraag moeten twee dingen bedacht worden. Allereerst dat de opstand tegen Spanje zonder de zaak van de religie niet te denken is. De onderdrukking van de Gereformeerde religie en haar aanhangers van Spaanse zijde heeft de opstand veroorzaakt. In de religie-kwestie lag de bron van het verzet. We komen op deze zaak nog terug. En in de tweede plaats moet bedacht worden dat naar de beschouwing van die tijd de Overheid zich wel degelijk met religieuze zaken had bezig te houden. Een godsdienst tegen de wil der Overheid in was voor het besef van die tijd een onmogelijkheid, men denke maar aan het cuius regio illius religio, wiens land, diens godsdienst, zoals dat in Duitsland in toepassing werd gebracht.

Hoe moest het nu met de religie in de bevrijde gebieden, waar beide Rooms en on-Rooms woonden? Overeenkomstig de wens van de Prins van Oranje besloot de vergadering tot vrijheid van religie. Ieder mocht de zijne in het openbaar, in kerk of kapel, naar het goeddunken van de Overheid, vrij oefenen zonder overlast te lijden. De geestelijken zouden in hun staat onbekommerd blijven. Door de omwenteling waren zij immers in het nauw gekomen. Wel voegde de vergadering er waarschuwend aan toe: tenzij de Roomsers hem verthoenden vianden ofte hem mishandelden tegen 't gundt voers (creven) is. De definitieve regeling der godsdienstzaken werd overgelaten aan de Staten-Generaal, een uitspraak die we in deze tijd steeds weer tegen komen.

Dit is voor de Roomsers in die tijd en gezien wat de Roomse inquisitie allemaal gepresteerd had aan vervolging, marteling en moord een onvoorstelbaar mild besluit geweest, te danken aan ook alleen aan de politieke en humane inslag van de Prins, die als Rooms-Katholiek de kettervervolging had verafschuwd en nu als Protestant meende de Roomsers nodig te hebben om de opstand tegen Spanje te doen slagen.

Door dit besluit worden we voor de vraag gesteld, wat de inzet van de strijd is geweest: vrijheid van religie of fundering van een gereformeerd gemenebest, zoals tenslotte uit de strijd tevoorschijn is gekomen. Bij het overwegen van die vraag herinneren we ons, dat van bepaalde zijde dit accent op de religie-kwestie niet wordt gelegd en de opstand uit andere factoren wordt verklaard. We willen in een volgend artikel op deze vragen nader ingaan, maar aan het slot van dit artikel met diep respect hulde brengen aan de moed en heldhaftigheid van de twaalf steden, die de eerste vrije dagvaart tot stand hebben gebracht en daardoor de grondslag hebben gelegd voor de vrije Staat der Nederlanden, zoals die in 1648 officieel is erkend in de Republiek der zeven verenigde Gewesten. Het waren van de zes groten Dordrecht, Haarlem, Leiden en Gouda en voorts Alkmaar, Edam, Enkhuizen, Gorcum, Hoorn, Medemblik, Monnikendam en Oudewater.

⁴⁾ Berkelbach van der Sprenkel, a.w., pag. 95.

¹⁾ Uitgave van Buijten en Schipperheijn, Amsterdam 1969.

ook elders ter wereld kan de gebeurtenis zijn. — En wat uw vraag over de dieren betreft: uit de volgende voorbeelden zal blijken, dat dieren buitenzintuigelijke waarnemingen hebben.

—o—

Eerst een standaardverhaal uit Scandinavië. Een dorpspredikant had een paard op stal staan. Op een dag rukte het zich los van zijn vaste plek en ging op een andere plaats in de stal staan. Het werd teruggeplaatst. De volgende dag opnieuw: losgerukt en verplaatst. Toen het de derde dag gebeurde vroeg de predikant aan de plaatselijke helderziende: kunt u mij zeggen waarom mijn paard op die plek zo onrustig is? Antwoord: op die plaats heeft uw paard uitzicht op de deel en daar is men bezig een doodskist te timmeren; dat maakt uw paard onrustig. Een onverklaarbare zaak voor dominé. Maar twee weken later stierf de vrouw van onze predikant na een korte ziekte. Toen de predikant de volgende dag zijn paard wilde opzadelen stond het rustig op zijn vaste plaats: het keek naar de timmerman en zijn knechtje, die op de deel een kist timmerden voor de dode. Maar nu echt!

Meteen een tweede standaardvoorbeeld. Nu uit Engeland. Iemand ging met zijn hond dagelijks door een nabijgelegen park wandelen. Op een bepaalde plaats stond de hond stil, wilde niet verder lopen. De baas droeg dan zijn hond — die tekenen van angst en onrust vertoonde — een eindweegs, waarna het dier rustig verder meewandelde. Dit werd een gewoonte.

Na een korte ziekte stierf de hond. De baas besloot het dier clandestien in het nabijgelegen park te begraven. Hoe vroeg hij daar de volgende ochtend ook kwam — er waren al arbeiders aan het werk. Daarom verschool hij zich in de struiken, begroef haastig zijn hond en verdween onopgemerkt. Later ging hij naar het grafje kijken. Pas toen drong het tot hem door, dat hij door de omstandigheden zijn vriend ter aarde had besteld: precies in het gebied, waar deze nooit voorbij had durven lopen.

Conclusie van deskundigen: dieren bezitten het vermogen van helderziendheid. Trouwens uzelf zult vaak gemerkt hebben, hoe uw huisdieren bijzondere gebeurtenissen, visites of rampen aankondigden. Het spreekwoord zegt en terecht: als de poes zich wast komt er dra een gast. Een van mijn Veluwe vrienden vertelde dat, als hij onverwachts naar zijn ouders in Heemstede reisde, dikwijls de hond aan de bushalte op hem stond te wachten. Bosbranden doen dieren vluchten, lang voor ze iets kunnen zien, ruiken of voelen. Aardbevingen, zonsverduisteringen en overstromingen worden door het gedrag van dieren gesignaleerd. De Bijbel spreekt van „acht geven” op „vogelgeschrei” (S.V.); waarbij het verbod niet inhoudt, dat dieren niet vooruitwetend zouden zijn (integendeel!) — maar dat de mens zijn geloof, zijn vertrouwen, zijn toekomstverwachting en zijn beslissingen slechts op eigen verantwoordelijkheid — in geloof op Gods beloften en gehoorzaam aan zijn wetten — zal hebben te baseren.

—o—

Honden kunnen ons vaak op gebeurtenissen wijzen, waar wij met onze ruwe zintuigelijke waarneming aan voorbijgaan. De zweedse schrijver Axel Munthe wees erop, dat honden meestal de dood van een huisgenoot aankondigen of aanvoelen. Wakende bij het sterfbed van een oude vrouw zag hij haar hond plotseling van het voeteneind opstaan en onder de tafel wegkruipen. Hij legde zijn boek weg en nam de pols van de zieke in de hand. Om te bemerken, dat deze na enkele minuten verzwakte en stil stond. Als de hond het niet had aangekondigd zou het hem ontgaan zijn.

Een van mijn collega's is eens doodziek geweest — maar mocht genezen. Hij was zo ziek, dat zijn huisgenoten vreesden, dat het zou aflopen. Tijdens de crisis begon de hond van de buurman te „joelen”, dat is: met omhooggeheven kop een doordringend, langgerekt gehuil af te geven. Hoor nou eens, zei de

zieke: zou er iemand gestorven zijn? De huisgenoten durfden niet te antwoorden; ze hadden het ook gehoord en begrepen. Tegen de verwachting in is de zieke hersteld en vertelde het mij later.

In onze Nunspeetse tijd woonden wij op honderd meter van een gezin met een herdershond. Tot drie maal toe hebben wij dit dier horen joelen: in alle drie gevallen voor een dode uit de naaste omgeving. De eerste keer gold het zijn oude baas, in eigen huis. De tweede keer toen onze oude buurvrouw overleed, in haar eigen huis. Toen hij voor de derde maal joelde, vreesden wij dat het onze andere buurman — ernstig ziek in een ziekenhuis te Zwolle opgenomen — zou gelden. Onze vrees werd binnen een uur bewaarheid.

—o—

Onze eigen Babs, de kortharige tekkel die u uit onze kolommen immers wel kent, gaf een treffend voorbeeld van helderziendheid. Wij woonden kort in Vierhouten en gingen op een late zaterdagavond bij volle maan nog even door bos en heide wandelen. We namen Babs en haar moeder Liesel mee. Ik had enig bezwaar want bij volle maan zijn de konijnen op de been en dat maakt de honden onrustig. Inderdaad gingen ze al gauw samen hun eigen wandeling maken: ze „tekkelden” hier en daar en konijn, renden en hetzen luid blaffend achter de snelle diertjes en waren niet meer onder appèl te krijgen. Na een uur lukte het, Babs op te sluiten. Liesel bleef weg, ondanks fluiten en roepen. Het was na middernacht en, hoewel we naar bed gingen, hielden we het licht op tot Liesel zich zou melden.

Ver weg snorde een auto voorbij, die met zijn claxon de nachtelijke stilte verscheurde. Een bange vrees be kroop ons. Op datzelfde ogenblik begon Babs in de keuken te joelen. Ik kledde me aan, voorbereid op het ergste. Na vijf minuten kwam iemand aanbellen, die ons licht nog op zag. Hij had op de nachtelijke wandeling gezien hoe onze Liesel, in volle ren achter een konijn, de straatweg overstekend, een klap van een toevallige auto had gekregen. Hij had het dier, dat bewusteloos raakte, terzijde van de weg gelegd. Toen ik aankwam was Liesel al dood. Ze lag vijfhonderd meter van ons huis en had geen kik gegeven. Babs had het goed gemeld!

—o—

Tot slot nog een stukje Bijbelse geschiedenis. Jawel. In Numeri 22 vindt u het verhaal van de profeet Bileam en zijn ezel. Deze ezel „zag” meer dan zijn baas, die overigens tot de helderzienden behoorde. De ezel zag de „Engel des Heeren” op de weg staan — zegt de Bijbel — nog wel als „tegenstander”, dat is vreesaanjagend. Bileam en zijn twee dienaars zagen Hem niet. De ezel maakt eigenwillig een omweg om de „tegenstander” te ontgaan. Daarop werd de situatie verscherpt: de „Engel des Heeren” plaatste Zich nu dreigend op een plaats, waar uitwijken moeilijk was. Het kostte Bileam een geschaafd been. De laatste maal werd de situatie zo gekozen, dat de ezel niet kon uitwijken. Eerst toen het dier stil stond en ging liggen kreeg Bileam, de helderziende profeet, te zien wat zijn ezel al keer op keer had gezien.

Er blijven tal van vragen over bij het horen van dit hoofdstuk: vragen, om nu niet op in te gaan. De weinige conclusies zijn meen ik deze.

Duidelijk is dat dieren kunnen waarnemen, zonder hun zintuigen te gebruiken. Als mensen. De Heere zegt geen woord kwaad van dit geschapen vermogen — gebruikt het zelfs tot ons nut. Als bij Bileam. Maar de Heere waarschuwt ons, dat wij van de schaduwzijde van ons leven (en dat van onze dieren) geen afgod zullen maken, die ons geloof en vertrouwen van Hem zou aftrekken, dat acht geven op vogelgeschrei uit den Boze is, wanneer wij dit van hoger orde achten dan Gods geopenbaarde wil.

Op die wijze is ook helderziendheid bij mensen te benaderen. Zullen we dat bij gelegenheid ook eens doen?

VIERHOUTEN — D. W. L. MILO

Helderziendheid bij dieren

Wij hebben nu in enkele artikelen — over dromen, over intuïtie en over telepathie — stil gestaan bij de schaduwzijde van ons leven. En nu het interessant gaat worden (de reacties van lezers bevestigen dat) denkt u toch niet, dat we ermee ophouden? Dat zou flauw zijn.

Eerst dan even over het woord schaduwzijde. Dat doet denken aan de achterkant van de maan. Wat wij bij de maan geheel of gedeeltelijk te zien krijgen noemen wij de voorzijde. Wat de mensheid tot voor enkele jaren totaal onbekend was: de schaduwzijde. Sedert wij echter voertuigen om de maan laten cirkelen, die foto's en films uitzenden; sedert mensen met eigen ogen de achterzijde nauwkeurig bestudeerden, is ook de schaduwzijde ons duidelijk geworden. Er waren bijgelovige mensen, die vreesden dat een voertuig om de maan te pletter zou vliegen. Als iets nog nooit is gebeurd vrezen wij dat het „niet heeft mogen zijn”; zo vreesden sommigen dat ook deze reis om de maan niet zou „mogen”. Dat is bijgelovige angst — want de Heere heeft ons nooit verboden zijn schepping te onderzoeken. Integendeel. En zodra het bijgelovige woord „taboe” valt, moet u altijd curieuselijk onderzoeken of dit verbod door de Heere Zelf is gesteld — dan wel of bijgelovige mensen hier een slagboom hebben opgericht.

En nu terug naar de helderziendheid bij dieren. Wat een onderwerp. Eerst de vraag: hoe weten wij, wat en dier ziet of niet ziet? Dan de vraag: wat is helderziendheid?

Laten we van achter aan beginnen. Onder helderziendheid verstaat de wetenschap het algemene vermogen om dingen, voorvallen en gedachten waar te nemen zonder hulp van zintuigen, en los van de tijd en de ruimte. Dat is samen een mond vol. Uw ogen zijn zintuigen. Maar ook met gesloten ogen neemt de helderziende waar. Uw neus en oren zijn zintuigen. Maar terwijl de ene mens meent iets met zijn ogen waar te nemen — meent de ander iets gehoord te hebben, of gevoeld, soms zelfs geroken. Die buitenzintuigelijke waarneming „lijkt” via de zintuigen te gaan, maar blijkt buiten die zintuigen om te gaan. Zo'n waarneming kan geschieden op de plaats van de waarnemer, maar

Vervolg „Kerkelijk Leven”

opgeeft nooit gevraagd wordt welk geloof hij belijdt;

dat „oprechte socialisten”, evenals liberalen „die zich willen heroriënteren”, zich in zijn partij thuis zullen voelen;

dat de vice-voorzitter van zijn partij rooms-katholiek is;

en dat zijn partij het woord „christelijk” in haar naam had opgenomen omdat zij zich toespitste op „het uitdragen van de christelijke ethiek.”!

Wie zich goed realiseert wat dit alles betekent zal moeten toegeven dat wat deze partij wil en is véél en véél „linkser” is dan wat de drie „confessionele” partijen in ons land in de door hen geprojecteerde, door het Nationaal Dagblad vernietigend veroordeelde, samenwerking beogen!

Die Deense „christelijke” politieke partij is namelijk voluit een „open” partij in de trant van die welke door dr De Zeeuw, de leider van de K.V.P. wordt gepropageerd!

Met deze partij nu wil het G.P.V. „nauwe banden” aanknopen!

Ja, dit is vreemd, zeer vreemd!

In ons land niet de geringste samenwer-

king met partijen en groepen die positief reformatorisch willen zijn.

In het buitenland „nauwe banden” met een „open partij”, een partij waarvan iedereen, ongeacht zijn geloof, lid kan worden!

Zo staat het met „de politiek” van onze „vrijgemaakte” broeders.

En wat „het kerkelijke” betreft valt er iets dergelijks te constateren: zij hebben „nauwe banden” aangeknoopt met buitenlandse kerken die ten aanzien van de kerk dingen belijden, welke, als ze door een „vrijgemaakte” dominee werden geleerd, onherroepelijk zijn schorsing tot gevolg zouden hebben.¹⁾

Ik signaleer deze dingen met tegenzin.

Ik doe het alleen omdat zowel ten aanzien van de politieke als de kerkelijke activiteiten van deze onze broeders **duidelijkheid** nodig is.

¹⁾ De kerk van Korea met welke „nauwe banden” werden aangeknoopt belijdt t.o.v. de kerk o.a. dat de katholieke of universele kerk die **onzichtbaar** is bestaat uit het totale getal der uitverkorenen. En dat de **zichtbare** kerk, die ook katholiek of universeel is, bestaat uit allen die, over de hele wereld verspreid, de ware religie belijden met hun kinderen.

KAMPEN

C. VEENHOF

In „Tear Times”, een engels, christelijk blad, stond het volgende. Wij vertalen voor u:

„Al ware het, dat we voor radio en televisie met grote welsprekendheid onze ideeën weten te brengen,

maar hadden de liefde niet,
we waren schallend koper
of een schetterende cimbaal.

Al ware het, dat we de diepten der zee en de oppervlakte der maan in bezit konden nemen

maar hadden de liefde niet,
we waren niets.

Al ware het, dat we alle problemen en geheimen van de wereld zouden oplossen, zodat onze computers zouden breken onder het gewicht van de antwoorden

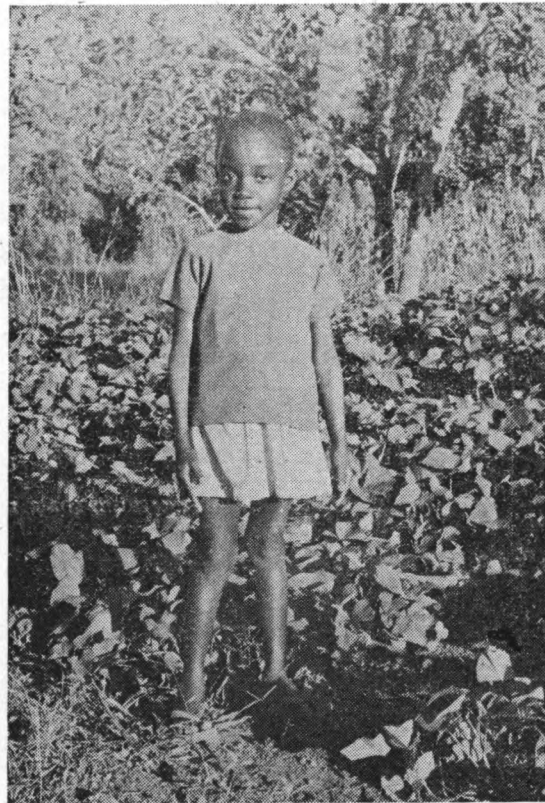
maar hadden de liefde niet,
het baatte ons niets,

indien de hongerigen van deze wereld blijven sterven,
indien de naakte niet gekleed wordt,
indien de zieken niet verzorgd worden,
indien de oude mensen worden vergeten
en de kinderen blijven sterven.

Zonder liefde is al onze wetenschap, techniek en macht waardeloos en een vloek voor de mensheid.”

Wij zijn dankbaar dat deze liefde u drijft ons werk te steunen. Liefde voor God en daarom liefde voor de zwakke en ellendig, voor al die kinderen, die in nood zijn en die God op onze weg brengt, ook al wonen ze ver hier vandaan.

Ons jaarverslag over 1971 is kortgeleden verzonden. Daarin schreven wij, dat er in dat jaar 61 „adopties” waren bijgekomen. In 1972, van januari t.m. mei, zijn er al weer 60 kinderen meer „geadopteerd”. De eerste vijf

Dit is Lunkuse,
een van onze kinderen in Uganda.

maanden van dit jaar al evenveel als het hele vorige jaar. Een reden tot grote dankbaarheid. Toch brengt dit ook problemen met zich mee. De **algemene giften** zijn weliswaar

Voor de oudere meisjes van de Bethel Fellowship in Tuticorin is meer ruimte nodig. Het bouwen hiervan kost f 35.000,—. Wij zonden hiervoor al f 22.500,—. Verder zijn er meubels nodig. Ook in Danisphet moet worden bijgebouwd. Hier komen geregeld nieuwe kinderen.

In Uganda zijn nu 30 kinderen opgenomen. Het huis biedt eigenlijk maar plaats aan 20. Hier heeft men een lange wachtlijst van kinderen, die geholpen moeten worden, maar er is geen ruimte.

Daarom vragen wij u, vergeet ons niet gedurende de zomermaanden als u met vakantie gaat. Dit is de tijd, dat bij ons de minste giften binnenkomen, terwijl de onkosten doorgaan. Wij bidden dat dit deze zomer niet zo zal zijn.

In Psalm 33 staat: De HERE schouwt uit de hemel. Hij slaat alle mensenkinderen gade.

Verzoek van het Bestuur

Mogen wij onze abonnees, die hun abonnementsgeld voor de lopende jaargang nog niet hebben betaald dringend verzoeken dit nu te doen door storting op postrekening 448367 van de Geref. Persvereniging „Opbouw” te Utrecht.

Het Bestuur

Uit Zijn woonplaats ziet Hij naar alle bewoners der aarde... Zie des HEREN oog is op ook gestegen, maar niet in verhouding tot het aantal „adopties”. Dit betekent, dat „onze” kindertehuizen steeds voller worden. Daarom zouden wij u willen vragen: alstublieft zendt ons giften om te kunnen bouwen.

Mevrouw Staudt zorgt nu al voor 115 kinderen. Er zijn onderwijskrachten aangesteld om de kinderen les te geven. Deze worden door ons betaald, maar de school wordt gehouden in het huis waar de kinderen en de staf ook wonen en slapen.

hen... om hen in het leven te houden in hongersnood.

De HERE ziet de miljoenen arme kinderen in India, in Uganda, in Bangla Desh en overal op aarde. Hij ziet in het Westen een land waar de mensen overvloed hebben en Hij ziet overal mensen die Hem liefhebben en daarom hulp willen geven. Hij ziet de mensen in India en Uganda, die hun leven aan Hem geven om de arme kinderen te verzorgen en daarom kindertehuizen oprichten.

Moge de HERE ons in het hart geven te helpen. „Uit het oogpunt van billijkheid kome uw overvloed voor het ogenblik hun gebrek ten goede.” 2 Cor. 8:14.

Van 1 juli tot half augustus zal ons secretariaat gesloten zijn. Uw eventuele brieven zullen na die datum beantwoordt worden. Onze secretaresse zal samen met Mej. G. B. Draijer uit Groningen, zo de HERE wil, India weer bezoeken. Zij zullen al „onze” kinderen dan ontmoeten en nagaan hoe ze het maken. Na dit bezoek hopen wij ook weer nieuwe dia's te hebben, waarmee wij graag naar u toekomen.

Stichting Redt Een Kind

Secr.: Burg. van Tienenweg 37,
Diemen. Tel. 020-359944.

Postgiro: 1599333 t.n.v. Stichting
Redt Een Kind te Zwolle.

Kledingadres: H. Disselhof,
Hortensiastraat 79, Zwolle.

chanson triste

daar waar je weg
bent is nevel gekomen
daar waar je weg bent
is niets

droomsluierd zweven
tussen massieve
grijze gedachten
gebouwen

flarden dromen
gedachten
die niets meer
omzomen
hangen stil boven
de vijvers
die niets meer verwachten.

Thomas Pinkhof

Persschouw

■ „Ik geloof in God voor Viet Nam”

Het kan niet anders of allen die meelevende met wat in Vietnam gebeurt zullen steeds weer geschokt worden door het onvoorstelbaar verschrikkelijke leed dat speciaal over het volk van Zuid-Vietnam is gekomen. Al meer dan een kwart eeuw wordt het geteisterd door een gruwelijke oorlog met alle gevolgen van dien. Wij hebben allen via de televisie iets gezien van de verwoestingen die daardoor werden aangericht en van de onbeschrijflijke ellende waarin honderdduizenden werden gedompeld.

Waarover we evenwel heel weinig of niets vernamen is de situatie en de houding van de christenen in dat rampzalige land. We weten dat er, behalve de rooms-katholieke Zuid-vietnamezen en de miljoen Noord-vietnamese rooms-katholieken die naar Zuid-Vietnam zijn gevlucht, ook nog heel veel protestantse christenen in Zuid-Vietnam wonen. Hoe leven en denken die in de daarheen en weer golvende oorlog? Wij wisten er inderdaad weinig of niets van.

Het was voor mij een schokkende belevenis toen ik, via een Canadees tijdschrift, kennis kreeg van een getuigenis van een protestantse Zuid-vietnamese predikant. Het is van de hand van Doan Van Mieng. Deze is predikant van de Vietnamese Evangelische Kerk. Die kerk is de grootste protestantse denominatie in Zuid-Vietnam. Doan Van Mieng is zonder twijfel een vooraanstaande figuur daarin, want hij is de „president” van deze kerk.

Boven het door hem gepubliceerde getuigenis zette hij de woorden die hier boven zijn afgedrukt: **I believe in God for Viet Nam.**

Hier volgt wat hij schreef:

In zou graag getuigenis willen afleggen van mijn geloof in God.

Het is voor anderen heel moeilijk het verdriet en het lijden te verstaan waarin gedurende de laatste 25 jaar het volk van Vietnam werd gedompeld. En ook vandaag woedt nog steeds een bittere oorlog. Onze kerken zijn vol, en het aantal wezen en weduwen neemt van dag tot dag toe. Alle 45 provincies van Zuid-Vietnam hebben militaire hospitalen, en in Saigon is een inrichting waarin altijd twee of drie duizend patiënten verblijven. Ongeveer twintig duizend mensen zijn voor heel hun leven verminkt.

Altijd wanneer ik aan deze dingen denk vervult grote droefheid mijn hart. Maar nog dieper smart komt er in mij als ik zie hoe mijn volk God de rug toekeert en voortgaat met een leven in zonde. Ik weet dat, tenzij God het genadig is, mijn volk de ondengang waard is.

Maar ook in het grote verdriet is er voor mij toch heel veel om God te loven. Wij hebben een klein beetje troost: **wij hebben namelijk nog steeds vrijheid, in het bijzonder de vrijheid van godsdienst.** De Vietnamezen strijden om die vrijheid te behouden, **Wij willen geen oorlog, maar wij willen evenmin slaven worden.**

Toen verleden jaar herfst bekend werd gemaakt dat de Amerikaanse regering besloten had de bombardementen op Noord-Viet Nam te staken, werden de mensen hier zeer verontrust. Zij dachten dat de Amerikanen ons in de steek zouden laten en dat vroeg of laat Viet Nam zou worden overgegeven aan de communisten. Iedereen werd zeer pessimistisch en had geen vertrouwen meer in de toekomst.

In die dagen durfde ik geen krant meer in te zien. Ik durfde niet meer naar de radio te luisteren, omdat het aardse nieuws mij bedroefd maakte. Ik verlangde er naar iets uit de hemel te horen en daarom begon ik te bidden en meer te lezen in het Woord van God. Ik verlangde er naar te weten wat God met ons vóór had. Gedurende vele jaren bad ik zó: „Heere, in het verleden, ver weg in het verleden, zaagt Gij neer op de 120.000 mensen in Nineveh en Gij verdelgde ze niet. Heere, kunt Gij nú de vijf en der-

tig miljoen Vietnamezen niet liefhebben, de vijf en dertig miljoenen van mijn volk? Onder hen zijn er meer dan vijftigduizend van Uw kinderen.”

Troost vervulde mijn hart en ik ging voort met op deze wijze te bidden. Ik smeekte, of de Heere de vijf en dertig miljoen Vietnamezen wilde blijven liefhebben en ik herinnerde Hem er aan dat er meer dan vijftigduizend van zijn kinderen onder hen waren.

Opeens dacht ik aan China. Daarin leefden honderdduizenden van Gods kinderen onder de zeven honderd miljoen Chinezen, en toch liet God hen in de handen van de communisten vallen. En vandaag leven zij daar in groot verdriet en lijden. Hoe kan ik dan de Heere vragen de vijf en dertig miljoen Vietnamezen lief te hebben terwijl er slechts vijftigduizend christenen onder hen zijn? Ik begon te wanhopen en mijn geloof zonk ineen.

In die dagen vroeg mij een christen: „Mijnheer de president, hebt U al een plan gemaakt omtrent de plaats waar U ons naar toe zult brengen?”

Wat hij bedoelde was dat de christenen dit land moesten verlaten omdat wij onder het communisme niet zouden kunnen leven. Die vraag sneed als een zwaard door mijn ziel. Ik kon hem niet beantwoorden. Ik zei hem: „Ik heb er met de Nationale Raad van Kerken nog niet over gesproken en daarom kan ik u geen antwoord geven.”

Korte tijd daarna zei een vriend die geen christen is tegen mij: „De Rooms-Katholieke Kerk heeft het plan naar Australië of Nieuw-Zeeland of Canada uit te wijken. Waar wilt u uw kerk naar toe brengen?”

Ik had geen antwoord en de last was zeer, zeer zwaar, niet alleen voor de kerk maar ook voor heel mijn volk. Ik ging alleen in een kamer en knielde neer om te bidden. Maar ik kon niet bidden — Ik wist niet wat ik bidden moest. Mijn tranen stroomden. Ik vroeg: „Heere, wat moet ik doen? Heere, als ik moet sterven voor de redding van mijn land: ik ben er toe bereid. Maar toen dacht ik: „Ik ben niet waard mij zo op te offeren.” Ik bleef bidden en schreien, en weer vroeg ik de Heere: „Wat moet ik doen?”

Ik opende de bijbel en begon te lezen. Ik verlangde ernaar een woord in Gods Woord te vinden waaraan ik houvast zou hebben. Ik wilde God vertrouwen. Maar wat was er om mijn geloof op te bouwen? Ik wist dat ik mijn geloof niet kon bouwen op enig mens, enige regering, enig volk; ik moest mijn geloof bouwen op God. Ik wist ook dat de bijbel een boek van beloften is. Ik moest mijn geloof funderen op zijn beloften, omdat Hij de almachtige God is. Het Woord van God, evenals God zelf, zal nooit veranderen. Hij verzekert dat alle macht in hemel en op aarde in zijn handen is. En men kan altijd op Hem bouwen. Zo begon ik zeer aandachtig Gods Woord te lezen en ik probeerde uit te vinden hoe God zou handelen met mijn land. Ik bleef onafgebroken bidden: „Heere, leid mij; ik wacht op U om mij de weg te wijzen.”

Ik geloof dat wij door het geloof de beloften die vroeger gegeven zijn mogen aangrijpen in het heden. De beloften in het Woord van God die tot de geschiedenis behoren kan ik in het heden op mijzelf toepassen. Jesaja 41:10 is daarvan een voorbeeld: „Vrees niet, want Ik ben met u: wees niet verschrikt, want Ik ben uw God.” Deze belofte was waar voor de Israëlieten lang geleden en zij kan waar zijn voor mij vandaag.

Ik begon te zoeken in de historische boeken en ik vond beloften die in het algemeen waren gegeven, maar ik kon die op mijzelf toepassen. God is trouw. Hij kan niet liegen. Ik wilde Hem loven door alles te geloven wat Hij had gezegd. Ik verlangde ernaar dat de hele wereld zijn glorie zou kennen.

Ik wil getuigen door de geschiedenis van Abraham. God beloofde aan Abraham drie dingen. In de eerste plaats het land Kanaän als een erfenis; in de tweede plaats dat zijn nakomeling-

schap talrijk zou zijn als de sterren aan de hemel en het zand van de zee; en in de derde plaats dat zijn nakomelingen ten zegen zouden zijn voor alle volken der wereld.

Nu, deze beloften zijn groot. Behalve God is er niemand die ze kan vervullen. Toen God deze beloften aan Abraham gaf bezat deze geen enkel stukje land. Hij had niets waarop hij zijn voet kon zetten en zeggen: „Dit is van mij”. Hij had geen kinderen. Maar Abraham geloofde in God en hij verliet Ur der Chaldeen en volgde Hem. Omdat Abraham God geloofde liet hij Lot het beste deel van het land kiezen — hij wist dat Lot niets van dat land zou kunnen krijgen, omdat God het geheel aan zijn — Abrahams — afstammelingen had beloofd. Evenzo waagde hij het vanwege zijn geloof zijn enig kind te nemen en het gereed te maken om het op een altaar aan God op te offeren. Als Abraham het waagde zó te geloven kon God niet anders doen dan zijn beloften waar maken.

En we weten dat God dat ook inderdaad deed. Kanaän behoort nu aan de Israëlieten. Naar het vlees behoort Jezus tot de Joden, en door het geloof wij ook. Door Jezus Christus is heel de wereld gezegend.

Toen paste ik de belofte op mij zelf toe. Ik dankte God omdat Hij zijn beloften aan Abraham vervulde en ik zei: „Heere, wilt U als het U behaagt deze beloften ook op mij toepassen. Zoals Gij het land Kanaän aan Abraham beloofde, zo vraag ik U nu, Heere, ons het land Viet Nam te geven — zodat wij hier, in dit land, kunnen blijven wonen en U hier eren en dienen. En laat ons niet alleen het voorrecht ontvangen om het evangelie in Zuid Viet Nam te prediken, maar wilt U als het U belieft ook de deuren van Noord Viet Nam openen opdat wij ook daar mogen prediken. En ik deed de belofte: „Heere wij zullen niet uit dit land weggaan. Wij zullen hier blijven. Vervul deze belofte als het U behaagt zoals U dat deed aan Abraham.”

In de tweede plaats dacht ik er aan welk een groot ding de Heere aan Abraham deed toen Hij zijn nakomelingen vermenigvuldigde tot ze in aantal waren als de sterren van de hemel en het zand der zee. Toen knielde ik neer en zeide: Heere, geef als het U belieft, tien miljoen bekeerlingen in Viet Nam.

In de derde plaats: De Heere zeide dat in Abrahams zaad alle volken der aarde gezegend zouden worden. En daarom bad ik: Heere, vergun, als 't U behaagt, Uw kinderen en Uw kerk hier een bron van zegen te worden voor de mensen rondom ons.

„Bidt dat de Heere moge antwoorden op dit gebed en dat wij metterdaad een bron van zegen mogen zijn voor al ons volk in Viet Nam.” Wij leggen ons met alle kracht toe op het prediken van het evangelie. Wij hebben het besluit genomen „diep en wijd” het evangelie te brengen. Wij geloven dat daardoor God ons land van de oorlog verlossen en de vrede herstellen zal.

Van die tijd af tot nu toe vraag ik, telkens wanneer ik neerkniel om te bidden, om deze drie dingen: „Geef ons het land van Viet Nam; sta ons toe hier te blijven en U te eren en te dienen. Geef ons tien miljoen bekeerlingen. Heere, indien het U behaagt, laat de kerk een bron van zegen worden voor onze gehele natie.”

Ik houd mij met alle klacht vast aan de beloften van God omdat ik weet dat God veel meer kan doen dan ik heb gevraagd. Soms werd mijn ziel geschokt en moest ik tot God terugkeren en heeft Hij mij bestraft. De Heere herinnerde mij er aan wat met de Israëlieten in de woestijn gebeurde. Hij gaf Kanaän aan de Israëlieten en zei tot hen dat zij dat land moesten binnengaan. De Heere zei: „Gaat er in. Weest niet bevreesd.”

Maar er was een aantal Israëlieten dat er niet in wilde gaan. Dat geschiedde niet omdat hun vijanden sterker waren dat zij. Dat geschiedde ook niet vanwege gebrek aan voedsel of wapens. De oorzaak waarom zij niet in staat waren het beloofde land binnen te trekken was dat zij niet geloofden. Ongeloof belette hen. Ongeloof beroofde hun van een grote zegen. Ongeloof doodde hen. Ik vroeg de Heere mij te bewaren voor ongeloof. Ik vroeg Hem mij geloof te geven om sterk te zijn voor Hem omdat ik alleen door het geloof Hem kan prijzen. Indien ik niet geloof beledig ik Hem. Ik maak Hem dan tot een leugenaar.

Een aangrijpend getuigenis als van deze Zuid-vietnamese christen gaat men niet analyseren of critiseren. Men kan — en mag — het alleen met ontroering lezen. Het is een roep uit de diepten.

Maar ik kan niet nalaten in verband met

dit getuigenis enkele opmerkingen te maken over de situatie waarin het volk van Zuid-Vietnam verkeert. Ik doe dat kortheidshalve in enkele punten.

1. Het tegenwoordige Vietnam bestond oorspronkelijk uit drie delen, nl. Tonkin, Annam en Cochinchina. Volgens de Encyclopaedia Britannica was de idee van één staat Vietnam „a conception which became generally accepted only after World War II”. D.w.z.: een conceptie die pas na de tweede wereldoorlog algemeen aanvaard begon te worden.

2. In het noordelijke deel van Vietnam met als hoofdstad Hanoi kregen de communisten onder leiding van Ho Tsi Ming de macht in handen. Volgens een mededeling van prof. dr L. de Jong, gegeven in een t.v.-uitzending van de Vara, zijn toen in verband met een „agrarische hervorming” in Noord-Vietnam 80.000 boeren geliquideerd en namen een miljoen rooms-katholieke Noord-vietnamezen de wijk naar Zuid-Vietnam.

3. In 1954 werd in Genève een conferentie gehouden waarop tussen Noord- en Zuid-Vietnam een demarcatielijn werd vastgesteld op de 17de breedtegraad. De verhouding tussen Noord- en Zuid-Vietnam werd ten gevolge daarvan ongeveer gelijk aan die tussen Noord- en Zuid-Korea en die tussen de Duitse Bondsrepubliek en de D.D.R. Noord-Vietnam was communistisch. Zuid-Vietnam niet.

4. In Zuid-Vietnam opereerde van meet af de Vietcong. Dat woord betekent: de Vietnamese communistische partij. Deze partij organiseerde een guerilla-oorlog die een wrede terreur betekende onder de Vietnamese bevolking. Ze werd daarbij op alle mogelijke wijze gesteund door het communistische regiem van Hanoi. Prof. Van Duijnsteer vergeleek deze situatie eens bij het voeren van een guerilla-oorlog door de communistische partij in de Duitse Bondsrepubliek terwijl deze daarbij op allerlei wijze gesteund werd door het communistisch regiem van de D.D.R.

5. De leiders van de Vietcong proclameerden zichzelf tot de „voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam”. Afgevaardigden van deze „regering”, de heren Ly Van Sau en Phan Nham bezochten onlangs in kwaliteit Nederland. Ze werden begeleid door Han Hoekstra, de voorzitter van de Communistische Partij Nederland. De heer Ly Van Sau verklaarde het Nederlandse volk dankbaar te zijn voor de steun die het aan de „patriotische strijd van het volk van Vietnam” bood.

6. De Vietcong gesteund door duizenden Noord-vietnamese infiltranten openden in januari 1968 het z.g. Tet-offensief. Dat was niet zozeer gericht tegen militaire installaties en troepen, als wel op de hoofdsteden en de districten in Zuid-Vietnam. Dit gebeurde in de hoop dat heel de Zuid-vietnamese bevolking in opstand tegen de Zuid-vietnamese regering zou komen. Dit offensief werd een volkomen mislukking. Nergens vonden de Vietcong-guerilla's en de infiltranten steun van betekenis bij de bevolking. Regeringstroepen en Amerikaanse soldaten vochten zij aan zij tegen de communisten. Binnen enkele dagen telden deze laatste 30.000 doden.

7. Waar de Vietcong even de macht in handen kreeg heeft zij op gruwelijke wijze huisgehouden. Gedurende de 26 dagen dat de Vietcong-lieden de oude keizerstad Hue bezetten hebben zij ongeveer 5000 burgers op beestachtige wijze vermoord. De Vietcong had lijsten van mensen opgesteld die zonder vorm van proces geliquideerd moesten worden. 2800 lijken zijn tot dusver gevonden. Van de vermoorden waren vaak de handen met ijzerdraad op de rug vastgebonden, vaak ook waren lappen in de mond gestopt. Velen waren levend begraven.

8. Met Pasen begon Noord-Vietnam, gesteund door de Vietcong een formele oorlog tegen Zuid-Vietnam. Het was een openlijke agressie, een schending van het verdrag van 1954. Het leek er eerst op dat Zuid-Vietnam onder de voet zou worden gelopen. Waar de communisten aanvielen ging de gehele be-

volking in doodsangst op de vlucht. Oorlogs-correspondenten spraken van files vluchtelingen van 100 km lang. Van een begroeting van de indringers als „bevrijders” was nergens sprake. Na de eerste verwarring hebben de Zuid-vietnamese soldaten met de moed der wanhoop gevochten. Het offensief kwam tot staan. An-Loc werd heroverd. Quang Tri wordt thans door de zuidelijken aangevallen.

9. In ons land werd een comité gevormd, „Jongeren voor Vietnam” dat zich zonder meer achter het communistische regiem van Hanoi en de Vietcong plaatste. Een groot aantal jongeren-organisaties doet daarin mee. O.a. de Antirev. Arjos, het L(andelijk) C(entrum) (voor) G(eref.) J(eugdwerk), de studentenraad van de Vrije Universiteit enz. Bovenaan op de lijst van meewerkende organisaties prijkt het A(lgemeen) N(ederlands) J(eugd) V(erbond), de communistische jeugdorganisatie. In één front steunen deze organisaties de strijd der communisten tegen het vrije Zuid-Vietnam.

10. Spoedig na het optreden van dit Jongeren-Comité trok de F.J.G. — de federatie van jongeren-groepen van de P.v.d.A. — zich daaruit terug. De reden daarvan was dat de communistische jeugdorganisatie weigerde te aanvaarden „dat beslissingen in het Comité met meerderheid van stemmen worden genomen, wanneer geen overeenstemming zou bereikt kunnen worden door discussie”. Daarbij speelde een rol dat het A.N.J.V. „bij al zijn doen en laten volledig afhankelijk is van en ondergeschikt is aan de C.P.N.” De Geref. jeugdorganisaties bleven evenwel in het comité.

11. Ds Ruitenbergh, de bekende redacteur van „Hervormd Nederland”, lid van de P.v.d.A., uitte zijn verwondering over dit blijven meedoen van de Geref. jeugdorganisaties in het Comité. Hij schreef letterlijk: De gereformeerde jeugd „heeft bepaald minder ervaring dan sociaal-democraten met de sinds 50 jaar ongewijzigde tactiek van communisten. En die is: meedoen met anderen en ervoor zorgen dat je je zin krijgt onder het gezichtspunt van de politiek van de Communistische Partij. Het doel waarvoor je vecht is altijd ondergeschikt aan het belang van de partij. Het klinkt zo fraai: eensgezindheid na brede discussie. Maar... zo'n discussie heeft alleen zin bij reeds bestaande fundamentele eensgezindheid. Dan is het mogelijk op onderdelen elkaar te overtuigen. Waar die eensgezindheid er niet is, en men toch wil samenwerken, zal men meerderheidsbesluiten moeten nemen en verantwoordelijkheid willen aanvaarden voor zaken, die men op zichzelf anders gewent had.

Wie dat niet wenst, stelt zich buiten het samenwerkingsverband. En wie daar de consequenties niet uit trekt, is een dwingeland. Bij meerderheid van stemmen besluiten is altijd een eerlijke verlegenheidsoplossing tussen mensen, die elkaar ook bij verschil van mening vertrouwen.

De eis om niet gebonden te zijn als men zijn eigen zin niet krijgt is een blijk van autoritaire, soms wel terroristische gezindheid.

Wij hebben geen behoefte aan anti-communistische hetze. Maar wel aan duidelijkheid op het stuk van democratische gezindheid.

Die duidelijkheid is ten aanzien van het Jongeren Vietnam comité weer eens gegeven.”

12. In het overkoepelend orgaan van de Geref. Jeugdorganisaties, de L.C.G.J., is onlangs het deelnemen aan het Vietnam-comité opnieuw ter sprake gekomen. De provinciale centra in Groningen en Drente keerden zich tegen de deelname daaraan. Maar in grote meerderheid besloot het bestuur op de ingeslagen weg voort te gaan.

13. Wat Zuid-Vietnam te wachten staat als de Vietcong de overmacht zou krijgen werd door de Vietcong-radio zeer openhartig bekend gemaakt. Zij maakte nml. in een uitzending de richtlijnen bekend volgens welke in de „bevrijde” gebieden van Zuid-Vietnam zou worden opgetreden. Het zijn deze: 1. Politieke herscholing in zo snel mogelijk tempo. 2. Alle mankracht moet worden ingezet om de verliezen van het „bevrijdingsleger”

te kunnen herstellen. 3. Alle medewerkers van Thieu moeten worden verwijderd. 4. Ongewenste elementen moeten onmiddellijk worden geliquideerd. De onlangs overleden journalist Jan Rups zond in april uit Washington het bericht door dat de „denkfabriek” van de Rand Corporation op grond van diepgaande studie had berekend dat wanneer de Vietcong in Zuid-Vietnam aan de macht kwam zeker zo'n honderdduizend „andersdenkenden” zouden worden geliquideerd. Wat in Hue in 1968 gebeurde maakt deze becijfering alleszins geloofwaardig.

14. „Trouw” kwam dezer dagen voor de dag met het lumineuze idee dat er in Saigon een coalitieregering moest optreden waaraan ook door de Vietcong zou worden deelgenomen. Zo'n regering kon wel eens de overgang worden naar een communistische regering. Maar, zo vroeg het blad, zou die mogelijkheid verschrikkelijker zijn dan een oorlog? Men kan zich alleen maar verbazen over zo'n redenering. We weten toch maar al te goed wat er van coalitieregeringen waaraan communisten deelnamen vlak na de tweede wereldoorlog geworden is! In Oost-Duitsland, in Tjecho-Slowakije, in Polen, in Hongarije! Op welk een schandalige wijze de communisten zich daar van de macht meester maakten! En welke gruwelijke dingen daarop gevolgd zijn. In ons land heeft men de mond vol over democratie, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van drukpers, vrijheid in het uitoefenen van het kiesrecht, onafhankelijke rechtspraak, het recht om te gaan en staan waar men wil — kortom over al de beroemde „Rechten van de Mens”! En als aan dat alles maar even getornd wordt, ja, als men maar méént dat daaraan getornd wordt, komen overal protestacties, woede-explosies, stakingen, „bezettingen” enz. En nu zegt men: laat Zuid-Vietnam dat alles maar prijsgeven! Daar komt nog bij dat een communistisch regiem in Zuid-Vietnam zeker veel meer slachtoffers zal eisen dan een oorlog.

15. Als Zuid-Vietnam de nacht van de communistische dictatuur zou ingaan — net zoals Tjecho-Slowakije, Hongarije en vele andere landen — dan kan o.a. de Geref. Jeugdbeweging zich er op beroemen daaraan actief te hebben meegewerkt. Als ik aan een dergelijk lot van Zuid-Vietnam denk komt mij steeds een woord van een intelligente Koreaan, met wie ik veel contact had, voor de geest. Vertellend van wat hij in Korea had meegemaakt zei hij meermalen: Men heeft er in Europa geen flauw besef van hoe wreed het Aziatische communisme is.

16. De nood van Zuid-Vietnam is onbeschrijfelijk groot. Daar moeten wij wel diep van doordrongen blijven. En het besef daarvan zal christenen dringen tot het gebed om het leven — en de vrijheid! — van dat zwaar beproefde volk.

C. V.

De redactie ontving

■ **De Elisabethbode.** Twee zomernummers bedoeld als hulpmiddel voor Evangelisatiewerk. Voortreffelijk van inhoud. Aantrekkelijk om te zien. Een abonnement kost negen gulden per jaar. De prijs van deze twee nummers bedraagt, afhankelijk van het aantal exemplaren dat men bestelt max. 26 ct minimaal 16 ct per nummer. Aders: Elisabethbode, Tuinstraat 1, Lochem.

● **Pek.** Onafhankelijk periodiek binnen de VGSA. Zevende jaargang nr 3. Een studentenblad. Met een zeer gevarieerde inhoud. Het opent met een voortreffelijk artikel onder het hoofd „Pinksteren” van de hand van Jan Bouma. Er staat ook een samenvatting in van enkele artikelen uit ons blad over „Christenstudent-zijn” geschreven door drs Woldring. We zijn erkentelijk voor deze hommage aan ons blad.

■ **Stemmen uit Wittenberg.** Uitgave van de Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan.

Prijs f 3,50 per aflevering. Dit nummer bevat de uitleg van zeven boetspsalmen door Luther. Over de psalmen 6, 32, 38, 51, 102, 130 en 143.

● Van J. H. Kok te Kampen, **Concordantie op den Bijbel in de Nieuwe Vertaling**. Het Oude Testament, aflevering 10b/11a en 11b/12a. Prijs per aflevering f 4,50. Deel I (At/mK) is gebonden te leveren à f 58,—. Voor bijbelstudie in de Nieuwe Vertaling een zeer bruikbaar hulpmiddel.

● Uit de serie „Rondom het Woord,” de theologische etherleergang van de NCRV, de dertiende jaargang nr 2, nr 3, nr 4 en de veertiende jaargang nr 1. Het is wel duidelijk, dat iedereen, die een klein beetje op de hoogwil zijn met de ontwikkeling van het theologisch denken in de huidige wereld deze uitgaven met vrucht kan lezen, al moeten ze uiteraard wel kritisch gelezen worden, zoals dat bij alle andere geschriften het geval is, behalve de Bijbel.

■ **Stemmen uit Wittenberg**, de nrs. 7, 8, 9 en 10. Een uitgave van de Gereformeerde bibliotheek te Goudriaan. Deze nummers gaan nog steeds door met de Loci Communes van Melancthon. Nr. 10 geeft 'Het Troostboekje' en 'Hoe men bidden moet' van Maarten Luther.

■ **Stemmen uit Genève**, de nrs. 17, 18 en 19, met preken van Johannes Calvijn over het boek Job.

● Het **Cultuurmandaat in discussie** door dr C. van der Waal, een gestencilde uitgave te verkrijgen bij „Servire”, 24e Laan 387, Villieria, Pretoria, Zuid-Afrika. De prijs bedraagt f 2,50. Het gaat over meningen van prof. Schilder en anderen over het cultuurmandaat. Het is duidelijk een polemiek tussen dr Van der Waal en scribenten van het Gereformeerde Kerkblad van Overijssel.

■ Van de vereniging VGS „Hendrik de Cock” te Groningen een nummer van „Cocktail” van november 1971. Van het blad „Concreet”, Reformatorisch Politiek Jongerenorgaan, ontvingen we jaargang 2 nr. 8, december 1971. Dit blad is te bestellen bij de administratie Concreet te Hoogkerk, giro 2108494. Men kan ook gratis een proefnummer aanvragen bij Postbus 285 te Groningen.

■ Van de uitgeverij Buijten en Schipperheijn ontvingen we „**Hedendaagse ethiek in het licht van het Nieuwe Testament**”. Hierin staan twee publikaties: Hedendaagse trends in de ethiek, door prof. dr A. Troost en Enkele aspecten van het ethos van het Nieuwe Testament, door prof. dr W. H. Velema. Deze artikelen handelen over de ethiek in de fundamentele secularisatie, waarin we leven. Op de filosofische achtergronden van .e.a. wordt uitvoerig ingegaan.

■ **Christus en de Geest**, door prof. dr J. P. Versteeg, een exegetisch onderzoek naar de verhouding van de opgestane Christus en de Geest van God, volgens de brieven van Paulus. Dr Versteeg promoveerde op dit boek. De redactie behoudt zich het recht voor — zoals bij alle andere in deze rubriek genoemde geschriften — hierop nader terug te komen.

■ **Om de ware Katholiciteit der Kerk**, een uitgave van de Vuurbaak, 1970. De prijs bedraagt f 2,90. Te bestellen bij Postbus 145 Groningen. Erin staat het rapport van de commissie II over de brief van de Generale Synode van Hilversum 1968/69 van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, waarin staat dat de synode van de vrijgemaakte kerken (in het Hoogeveens verband) aan het verzoek van de Generale Synode van de Chr. Geref. Kerken om deputaten tot samspreking te benoemen, niet wenst te voldoen.

■ Van de Internationale Raad van Christelijke Kerken ontvingen we het verslag van een debat tussen dr Carl McIntire en mevrouw Madalyn Murray O'Hara, getiteld: „**Is het Atheïsme de godsdienst van de toekomst?**” De prijs bedraagt f 2,50 franco thuis. Bestellingen te richten aan het bureau van voornoemde Raad, Frederiksplein 24, Amsterdam-2.

■ Van dr J. van Genderen, „**De reformatorische belijdenis in discussie**”. Een uitgave van de Willem de Zwijgerstichting, 's-Gravenhage, waarin gesproken wordt over: De belijdenis in de crisis; Oecumenisch symbolen en reformatorische confessies; Ontstaan en functie van de gereformeerde belijdenisgeschriften en Schrift en belijdenis. De brochure handelt met name over de vraag of het hebben van belijdenisgeschriften al dan niet een tragedie is; of het een band is die men als een kwelling moet ondergaan of niet. Degenen die de schrijver kennen, zullen niet verbaasd zijn dat de schrijver deze vragen ontkennend beantwoordt. Het hebben van een belijdenis is een goede zaak.

■ Van ds J. H. Velema, „**Oecumene Waarheen?**” Een referaat gehouden op de jaarvergadering van de Nederlandse ICCO-Organisatie in 1968. Zoals uit het jaartal blijkt is deze aankondiging veel te laat. Maar ondanks het feit dat deze brochure veel te laat wordt aangekondigd, beveel ik hem toch van harte bij u aan. Ds Velema toont duidelijk aan dat de huidige oecumene de kerkelijke instituten van binnenuit torpederen en haar kracht niet meer zoekt in de organisatorische vereniging van kerken. Er valt een toenemend relativisme te constateren.

A.

KERKNIEUWS

Zwartsluis — J. G. van Dorsten, Lijnbaan 28, Zwartsluis.

Soemba-Borneo (12) — Zaterdag, 10 juni jl. kwamen we als afgevaardigden van 11 kerken, van de vereniging S.O.S. en als belangstellenden te Utrecht bij elkaar, uitgenodigd door de gemeente van 's-Gravenhage-ZW. Een kleine kring.

We hebben samen geluisterd naar Gods Woord, zoals dat in Handelingen 1 grote beloften geeft voor de gemeente, die getuige-indeze-wereld is. Beloften voor eenvoudigen, die eensgezind volhardten in het gebed om de krachten van de Geest.

We hebben ook gehoord van het werk van die Geest op Soemba en Borneo en van de vrucht daarvan: liefde, blijdschap, trouw. Van Gods bijzondere zorg voor Zijn kinderen dáár en van hun leven, midden in heidendom en animisme. Maar ook van de gróte macht van de Boze, die onkruid doet groeien op de akker, waar het goede zaad wordt gestrooid en van zaad op de weg en op rotsachtige plaatsen.

In het verdere overleg kwamen we tot een duidelijke wens, dat het door S.O.S. besproken plan om het onderwijzersgezin Van der Veen uit te zenden voor het werk van de opleiding, spoedig ten uitvoer zou kunnen komen.

En we hebben tenslotte de wens, samen met alles wat er voor het werk op Soemba en Borneo nodig is, aan de HERE voorgesteld, Hem gevraagd Zijn kinderen dáár te blijven aanzien in Zijn gunst, ónze wegen, óns werk voorspoedig te maken, Zijn goede Hand over ons te doen blijven. Hij heeft tot nu toe zo héél duidelijk gezorgd voor alles en allen, onder dié bescherming mogen we rustig voortgaan.

Het was goed, op deze manier samen te zijn.

Spanje-nieuws — In verband met de gang van het werk, dat in Spanje verricht mag worden en met het nieuws, dat ds J. Sanz ons daar over berichtte, schreef één van de leden van de Spanje-commissie hem een brief, waaruit we het volgende citeren:

„Wij bidden ook, dat er zich een nieuw arbeidsveld via de radio mag openen en dat de contacten met Rodriguez-Prez mogen uitgroeien.

Het lijkt soms maar gering: contact met één man, gelegenheid om één man te onderwijzen, maar als de Here het gebruiken wil kan het tot zegen zijn voor velen.

Ik denk daarbij ook aan jullie zelf, toen we in Zutphen een begin maakten, of aan José Parraga, die eerst in Enschede en nu in Brisbane een gemeente vergadert en tot zegen is.

Onze Heiland sprak tot Zijn discipelen: niet, gij hebt Mij, maar Ik heb u uitgekozen en u aangewezen, opdat ge zoudt heengaan en vrucht dragen en uw vrucht zou blijven, opdat de Vader u alles geve wat gij Hem bidt in Mijn naam (Joh. 15 : 16).

Calvijn schrijft daarbij in zijn commentaar: De arbeid der apostelen draagt nog heden vrucht. En onze prediking behoort niet alleen maar tot deze eeuw: ze helpt mee bij de voortplanting en uitbreiding van de christelijke kerk. Ja, wanneer ons gebeente al lang in het graf ligt, zal er ongetwijfeld uit ons levenswerk steeds weer nieuwe zegen voortkomen.

Vanwege de vrucht, die uit Christus is, had Calvijn daar zulk een goede moed op.”

Broeders en zusters, u kunt meewerken! Veel gebed is nodig, gebed tot de Almachtige om weerstanden te breken en deuren te openen. Om ds Sanz en zijn collega's aan te gorden met kracht en volharding en ook, om hen in Zijn barmhartigheid vrucht te zien geven op het werk.

Geve de Here ook de middelen; want alleen als de financiële steun regelmatig binnenkomt kan het werk op de huidige schaal worden voortgezet.

Spanje-Commissie Rijswijk Z.-H.
(postrekening 210453)

Kerkdiensten in de vakantie

Eerst wat **Italië** betreft, in de vallei van de Pellice, zuidwestelijk van Turijn, ligt de hoofdstad van de Waldenzen Torre Pellice, ook wel genoemd Latour. Het is het centrum van de gereformeerde gezindte in deze omgeving en praktisch in al deze stadjes en dorpen zijn kerken. Eén der nieuwste is Prali, een kerkje in zeer moderne architectuur.

Men preekt daar de ene week in de Franse en de andere week in de Italiaanse taal. Wordt men daar in het Italiaans aangesproken heeft men bijna altijd met een R.K. te doen, wordt men daarentegen in het Frans benaderd, bijna zeker met een protestant.

In **Duitsland** is het Schwarzwald en Beieren hoofdzakelijk luthers, Schleswijk Holstein, Lippe en Niedersachsen voor het grootste deel reformiert. Bijna steeds is in Duitsland de Evang. kerk met een paars bord met de kerktijden aan de ingang van een dorp of stad aangegeven.

In **Helsinki (Finland)** is een Duits-Evang. kerk, waar elke zondag dienst wordt gehouden.

In **Frankrijk** ligt de zaak geheel anders. In het noorden zijn vrij veel „Eglises Reformées”.

Ik heb enkele jaren geleden eens een stukje geschreven in Opbouw over de kerk in de geboorteplaats van Calvijn, Noyons. Daar wordt elke zondag dienst gehouden in „Le Musée de Calvin”. Het wordt erg op prijs gesteld door de Franse broeders en zusters als in Frankrijk de diensten door Nederlanders worden bezocht.

In Boulogne sur Mer is de kerk in de Rue Faidherbe bij de Gare de Tintellerie. Normandië is erg dun gezaaid met kerken. Diepe in de Rue de la Barre. Voorts in de meeste grote plaatsen, als le Havre, Lissieux, Caen, Granville. Als men echter in de hotels of bij de Syndicats d'Initiative (VVV) informeert, weet men wel waar de geref. kerken zijn.

In Bretagne moet je soms 40 km rijden om een dienst mee te maken; St. Malo (hier vierden we met de kerstdagen nog avondmaal met de brs. en zrs. In Lorient aan de Bretonse zuidkust staat de kerk aan de Rue de l'eau Courante (treffende naam voor de straat waar de kerk aan staat, zo vroeg de predikant ons, of wij dit ook niet vonden).

Voorts in Brest, St. Brieuc en Vannes.